

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτής Ν. Αχαΐας – Ανεξάρτητος

Ερώτηση προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών

ΘΕΜΑ: Πώς η Ελληνική κυβέρνηση υπό το πρόσχημα του ανταγωνισμού κατέληξε να προστατεύει τις ξένες εταιρείες;

Η κληρονομιά που ο πρώην πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού κ. Κυριτσάκης αφήνει στην νέα Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού κ. Θάνου είναι ιδιαίτερα βαριά και περιλαμβάνει «πολλούς σκελετούς» μέσα στα ντουλάπια. Χαρακτηριστική περίπτωση η μοναδική ανάλογη στα Ευρωπαϊκά (ίσως και στα παγκόσμια) χρονικά περίπτωση του καρτέλ των Κατασκευαστικών εταιρειών. Μοναδική περίπτωση καθώς σε μια περίπτωση καρτέλ οι μισές εταιρείες - κατά «σύμπτωση» οι Ελληνικές - τιμωρήθηκαν το 2016 και οι άλλες μισές - κατά «σύμπτωση» οι ξένοι κολοσσοί παραμένουν ανέλεγκτες (και ατιμώρητες) το έτος 2019. Για το ίδιο έγκλημα, οι συμμετέχοντες σε αυτό, αντιμετωπίστηκαν από τον κ. Κυριτσάκη ως δυο κατηγορίες, οι τυχεροί και οι άτυχοι.

Η αγορά βοά ότι την καυτή πατάτα της τιμωρίας των αλλοδαπών κατασκευαστικών εταιρειών ο κ. Κυριτσάκης και τα στελέχη του επέλεξαν να την αφήσουν στον επόμενο Πρόεδρο. Γιατί πώς αλλιώς μπορεί να δικαιολογηθεί η τριετής αδράνεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού και το δώρο που αυτή έκανε στις αλλοδαπές επιχειρήσεις (αν αυτές είναι ένοχες φυσικά). Το σίγουρο είναι ότι η ανικανότητα του πρώην Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού έχει δημιουργήσει σημαντικές αναταράξεις στην αγορά των Κατασκευαστικών εταιρειών και αυτό πρέπει να διορθωθεί άμεσα.

Ας δούμε όμως το ιστορικό της πολύχρονης υπόθεσης.

Η έρευνα ως γνωστόν έγινε τον Φεβρουάριο 2013 με εντολή του πρώην Υπουργού κ. Χατζηδάκη και του Γ.Γ. κ. Γιαννούση και διεξήχθη από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού του πρώην Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων, στα οποία συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων, έργα κατασκευής μεγάλων οδικών αξόνων, έργα ΜΕΤΡΟ, Προαστιακού και σιδηροδρομικών γραμμών/ σταθμών, έργα που δημοπρατήθηκαν με το σύστημα της παραχώρησης και έργα μέσω συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ). Ο προσχηματικός στόχος της έρευνας, τουλάχιστον κατά το χρόνο που ξεκίνησε, ήταν να διερευνηθούν οι συνθήκες ανάθεσης και ανάληψης δημοσίων έργων στην ελληνική αγορά και να εναρμονιστεί η νομοθεσία δημοσίων έργων με το δίκαιο του ανταγωνισμού, μεταξύ των οποίων υπήρχαν αντιφάσεις με αποτέλεσμα μία συμπεριφορά νόμιμη στα πλαίσια του δικαίου δημοσίων συμβάσεων να θεωρείται επιλήψιμη από πλευράς ανταγωνισμού (π.χ. η σύναψη υπεργολαβίας με ανταγωνιστή που απεκλείσθη νομίμως από δημόσιο διαγωνισμό, ο οποίος επελέγη να μπει στο ανάδοχο σχήμα προκειμένου να αποκομίσει με αυτόν τον τρόπο έστω ένα μικρότερο όφελος και να περιορίσει τη ζημία του από την απρόσφορη συμμετοχή του, αυτομάτως γεννά υποψίες συμπαιγνιακής συμπεριφοράς από πλευράς ανταγωνισμού). Ο ουσιαστικός στόχος, όπως βοά η αγορά των κατασκευαστικών και τα διάφορα δημοσιεύματα της εποχής, ήταν η απαξίωση των μεγάλων κατασκευαστικών εταιρειών στο πλαίσιο οδηγίας που είχε δοθεί στον κ. Χατζηδάκη από Ευρωπαϊκά κέντρα εξουσίας.

• Στις 17 Μαΐου 2016, η Επιτροπή Ανταγωνισμού (ΕπΑντ), αποφεύγοντας στο μεταξύ να προβεί σε ενδιάμεσες συστάσεις για αποτροπή αντι-ανταγωνιστικών συμπεριφορών στα πλαίσια ανάθεσης δημοσίων έργων, που διαπίστωσε σε συνέχεια της εκτεταμένης έρευνάς της, προκειμένου να ρυθμιστεί η αγορά και να αποτραπούν παραβατικές συμπεριφορές από

πλευράς ανταγωνισμού, ανακοίνωσε ότι επέδωσε το πόρισμα της έρευνας που έκανε σχετικά με τον κλάδο των κατασκευών συνολικά σε 46 εταιρείες και τους δύο εργοληπτικούς συνδέσμους. Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι εταιρείες ΕΛΛΑΚΤΩΡ, J&P ΑΒΑΞ, ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, ΑΕΓΕΚ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ και INTRAKAT συμμετείχαν, με διαφορετικό χρόνο έναρξης η κάθε μία, σε σύμπραξη για τη χειραγώγηση διαγωνισμών δημόσιων έργων, η οποία διήρκεσε για μακρό χρονικό διάστημα (1989 έως 2016). Με βάση την ίδια εισήγηση της ΕπΑντ συμμετοχή είχαν και εταιρείες των ομίλων FCO, VINCI, HOCHTIEF και SIEMENS, καθώς και οι εταιρείες BIOTEP, EKTEP, OEMELH, ' OMEMLIOΔΟΜΗ, ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, ALSTOM TRANSPORT, IACOVOU BROTHERS. ARCHIRODON CONSTRUCTION, SALINI, SELI, ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΕΡΕΤΒΟ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ, NEMESIS, VAN OORD, TADEI, IMPRESSA, RIZZANI και MAIRE TECNIMONT.

- Περαιτέρω, με την ως άνω εισήγηση προτείνεται η διαπίστωση της συμμετοχής στην εν λόγω σύμπραξη και των ακόλουθων εταιρειών, ως προς τις οποίες όμως έχει παραγραφεί η δυνατότητα της ΕπΑντ να επιβάλει πρόστιμο: ΜΗΧΑΝΙΚΗ, ΑΤΤΙ-ΚΑΤ, ΕΜΠΕΔΟΣ, ΕΛΤΕΡ, ΑΛΤΕ, ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ, ΤΕΧΝΟΔΟΜΗ, ΝΙΚΟΣ ΚΑΜΑΤΑΚΗΣ, ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ, ΠΑΡΝΩΝ, ΕΡΓΑΣ, ΓΕΝΕΡ, ΕΛΤΕΚ και SOMAGUE ENGENHARIA, καθώς και των συνδέσμων εργοληπτικών εταιρειών ΣΑΤΕ και ΣΤΕΑΤ.

- Η Επ.Αντ ακολούθως, υιοθετώντας το πόρισμα τον Μάρτιο του 2017, εξέδωσε αντίστοιχες αποφάσεις για τις 4 μεγάλες κατασκευαστικές εταιρείες (ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ, ΤΕΡΝΑ, J & P ΑΒΑΞ και Intrakat), επιβάλλοντας πρόστιμα ύψους 80 εκ. ευρώ. Οι ως άνω αποφάσεις εξεδόθησαν κατόπιν οικειοθελούς υπαγωγής των ως άνω εταιρειών στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών του άρθρου 25α του Νόμου 3959/2011 όπως ισχύει. Είναι προφανές ότι ο στόχος πλέον της έρευνας είχε επιτευχθεί, αδιαφορώντας πλήρως για τη ρύθμιση της αγοράς, που αποτέλεσε και το πρόσχημα της εν λόγω έρευνας.

- Οι εταιρείες για να αποφύγουν την εκτεταμένη τεχνητή αβεβαιότητα που δημιούργησε η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτίμησαν να υπαχθούν στην εν λόγω οικειοθελή διαδικασία, γεγονός που αφενός ενεργοποιεί τις ευεργετικές διατάξεις του Ελληνικού νόμου περί ελεύθερου ανταγωνισμού (σύμφωνα με τις οποίες επέρχεται πλήρης απαλλαγή από άλλου είδους κυρώσεις), αφετέρου αποτελεί το πρώτο και σημαντικότερο μέτρο «αυτοκάθαρσης» (η λεγόμενη ενεργός συνεργασία με τις ερευνητικές αρχές) που προβλέπει η ενωσιακή και εθνική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων, με την οποία αίρεται και κάθε δυνητικός λόγος αποκλεισμού.

- Ειδικότερα η διαπιστωθείσα από την Επ.Αντ παράβαση σε περίοδο - που όπως ομοφώνως αναγνώρισε η εν λόγω απόφαση της Επ.Αντ- συνέτρεχαν ιδιαίτερες περιστάσεις στον κλάδο κατασκευής δημοσίων έργων στην Ελλάδα, συνεπεία της οικονομικής κρίσης και της συρρίκνωσης της αγοράς δημοσίων έργων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ίδια Επ.Αντ, έκρινε αναγκαία την επίδειξη επιείκειας στις 4 ελληνικές εταιρείες του κατασκευαστικού κλάδου που επέλεξαν την εν λόγω διαδικασία, λαμβανομένων υπόψη, κατ' εξαίρεση, συγκεκριμένων χαρακτηριστικών, όπως ειδικότερα: (α) την έκταση των επιπτώσεων της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, η οποία έπληξε ειδικά τον κατασκευαστικό κλάδο δημοσίων έργων στην Ελλάδα, (β) τη συνεχή επιδείνωση των χρηματοοικονομικών αποτελεσμάτων του εν λόγω κλάδου, (γ) την απορρέουσα από την οικονομική κρίση δυσκολία χρηματοδότησης των συμπραττουσών επιχειρήσεων από τον τραπεζικό τομέα τα τελευταία χρόνια, (δ) το βαθμό συρρίκνωσης της αγοράς δημοσίων έργων, τόσο από άποψη αριθμού δημοπρατούμενων δημοσίων έργων όσο και από άποψη αξίας, (ε) τη σημασία των επιχειρήσεων αυτών για την απασχόληση στην αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται, καθώς και (στ) τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της αγοράς δημοσίων έργων, η οποία σε μεγάλο βαθμό είναι μονοφωνική...

• Παρά όμως την σαφή και ειδική πρόνοια του Νόμου 3959/2011 οι εν λόγω εταιρείες που υπήχθησαν σε διευθέτηση έλαβαν και μία σειρά πρόσθετων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων υιοθέτησης της νέας νομοθεσίας σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 7 του Ν. 4412/2016 όπως ισχύει, με προεξάρχον την ενεργό συνεργασία με την αρμόδια Αρχή Ανταγωνισμού. Η ενεργός συνεργασία, που αναγκαία άλλωστε συνεπάγεται η οικειοθελής συμμετοχή των ως άνω εταιρειών στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, επιβεβαιώνεται εξόλλου και από την σχετική υπ' αριθμ. 628/2016 απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού που θεσπίζει τους όρους της εν λόγω τηρηθείσας διαδικασίας. Παράλληλα, οι ίδιες εταιρείες, αιτορρυθμιζόμενες, έχουν λάβει και όλα τα προβλεπόμενα από την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία μέτρα συμμορφώσεως σε οργανωτικό και τεχνικό επίπεδο, που αποδεικνύουν πλήρως την αξιοπιστία τους, αναλογικά και πρόσφορα για την αποτροπή τυχόν επαναλήψεως αντίστοιχης παράβασης στο μέλλον.

• Παρόλα αυτά οι εν λόγω εταιρείες μετά και την πρόσφατη δημοσίευση της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου που δημοσιοποιήθηκε πριν από λίγες ημέρες (24 Οκτωβρίου) και η οποία α) αναφέρει ότι όσες εταιρείες έχουν συμμετάσχει, μεταξύ άλλων, σε συμπράξεις για τη στρέβλωση του ανταγωνισμού (καρτέλ) ενδέχεται να αποκλείονται από διαγωνισμούς δημοσίων έργων, για διάστημα τουλάχιστον τριών ετών και β) ότι η περίοδος αποκλεισμού δεν θα υπολογίζεται πλέον με βάση την ημερομηνία τέλεσης του αδικήματος για το οποίο έχουν καταδικαστεί οι εταιρείες, αλλά με βάση εκείνη της δημοσίευσης της απόφασης (είτε του δικαστηρίου είτε της αρμόδιας Επιτροπής Ανταγωνισμού της εκάστοτε χώρας), εν τέλει καταλήγουν να βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση από τις λοιπές ελεγχόμενες κατασκευαστικές εταιρείες στην ως άνω υπόθεση, οι οποίες επέλεξαν να μην υπαχθούν σε διευθέτηση και τύποις εκκρεμεί η έκδοση της σχετικής απόφασης σε βάρος τους.

• Με άλλα λόγια ενώ έχει ολοκληρωθεί και για τις λοιπές ελεγχόμενες η διαδικασία και αναμένετο η έκδοση της σχετικής απόφασης της ΕπΑντ για τις 42 εταιρείες που δεν συνεργάστηκαν, δεν διευθέτησαν, δεν πλήρωσαν όποιο πρόστιμο, δεν προέβησαν σε διαδικασίες και μέτρα συμμόρφωσης, ωστόσο για άγνωστο λόγο η **ΕπΑντ του κ. Κυριτσάκη κωφεύει μέχρι και σήμερα**. Μεταξύ των εν λόγω εταιρειών συγκαταλέγονται και ορισμένοι εκ των γνωστών αλλοδαπών κατασκευαστικών οίκων (FCC, VINCI, HOCHTIEF, SIEMENS κ.λ.π.). Ως εκ τούτου είναι αναγώγιμο ότι για την ενιαία αντιμετώπιση των εμπλεκομένων εταιρειών από Αναθέτουσες Αρχές στο πλαίσιο διαγωνιστικών διαδικασιών και προκειμένου να αποφευχθούν ανισότητες, η ΕπΑντ θα έπρεπε να έχει μεριμνήσει για την ταυτόχρονη έκδοση των δύο αποφάσεων (ήτοι των αποφάσεων για τους διευθετήσαντες και τους μη διευθετήσαντες). Κατ' αυτόν τον τρόπο θα είχαν αποφευχθεί κίνδυνοι διυστρέβλωσης των όρων του ανταγωνισμού σε επικείμενους διαγωνισμούς δημοσίων έργων και προστατεύεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των συμμετεχουσών εταιρειών. Με άλλα λόγια οι εταιρείες που υπήχθησαν σε διευθέτηση θα βρεθούν σε μειονεκτικότερη θέση σε σχέση με τις λοιπές ελεγχόμενες εταιρείες που δεν συνεργάστηκαν σε καμία διαδικασία της Επιτροπής Ανταγωνισμού...

• Σαφέστατα η ως άνω εξέλιξη αντίκειται στις συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού που οφείλει να προστατεύσει η ΕπΑντ του κ. Κυριτσάκη και ευνοεί -άραγε γιατί;- εν τέλει τις εταιρείες που επέλεξαν να μην υπαχθούν στη διαδικασία του άρθρου 25° του ν. 3959/2011 και άρα που δεν συνεργάστηκαν με την Επιτροπή, μεταξύ των οποίων όλως συμπτωματικώς συγκαταλέγονται ορισμένοι από τους πλέον γνωστούς αλλοδαπούς κατασκευαστικούς οίκους (FCC, VINCI, HOCHTIEF και SIEMENS), για τους οποίους όπως φαίνεται ο κ. Κυριτσάκης έχει φροντίσει να απαλλάξει από κάθε ευθύνη.

Από τα δεδομένα που έχουμε διαπιστώνουμε ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού του κ. Κυριτσάκη, ξεκάθαρη επιλογή του κ. Χατζηδάκη:

- Επιλεκτικά τιμώρησε τις 5 μεγάλες Ελληνικές κατασκευαστικές εταιρείες
- Επιλεκτικά δημιούργησε πρωτοφανή σύγχυση στην αγορά των κατασκευών
- Επιλεκτικά υποθήκευσε το μέλλον χιλιάδων εργαζομένων και
- Επιλεκτικά απάλλαξε τις γνωστές εταιρείες FCC, Vinci, Hochtief, Siemens από κάθε ευθύνη αναγνωρίζοντας τους το δικαίωμα να άσελγούν όποτε θέλουν και όπως θέλουν στην χώρα μας

Έτσι λοιπόν αποχώρησε τέλος του έτους ο κ. Κυριτσάκης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού και ο κ. Χατζηδάκης ετοιμάζεται να αναλάβει επιτελική θέση στην νέα κυβέρνηση Μητσοτάκη.

ΕΡΩΤΑΣΘΕ κ. ΥΠΟΥΡΓΕ

1. Ποια είναι η αιτία που ο κ. Κυριτσάκης και τα στελέχη του δεν προχώρησαν στην έκδοση Εισήγησης και στην εκδίκαση της υπόθεσης για τις αλλοδαπές Κατασκευαστικές εταιρείες του καρτέλ των εργολάβων
2. Πότε προτίθεται η Επιτροπή Ανταγωνισμού να εκδώσει επιτέλους την σχετική εισήγηση
3. Ποια δικηγορικά γραφεία ή/και μεμονωμένοι δικηγόροι εκπροσωπούν τις αλλοδαπές κατασκευαστικές εταιρείες ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού στην εν εξελίξει διαδικασία
4. Τα αποχώρησαντα στελέχη της Επιτροπής Ανταγωνισμού από το έτος 2015 έως σήμερα Ιανουάριος 2019 (μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, στελέχη της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού) σε ποια δικηγορικά γραφεία εργάζονται.
5. Σε ποια Δημόσια έργα έχουν συμμετάσχει ή έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον συμμετοχής οι ελεγχόμενες από την Επιτροπή Ανταγωνισμού αλλοδαπές επιχειρήσεις, από το 2015 και μετά. Ποια από αυτά τα έργα τα έχουν κερδίσει οι ελεγχόμενες από την Επιτροπή Ανταγωνισμού αλλοδαπές επιχειρήσεις

Ο Ερωτών Βουλευτής

Νίκος Ι. Νικολόπουλος

Πρόεδρος Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος Ελλάδος